

2026-03-10

§ 12 2025.139 VON

Granskning av äldreomsorgen

Ärendebeskrivning

Revisorerna har med stöd av Azets Revision & Rådgivning genomfört en granskning av äldreomsorgen utifrån ett brukarperspektiv.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om vård- och omsorgsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av äldreomsorgen, med fokus på att brukarnas individuella behov har tagits i beaktande.

Azets sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av äldreomsorgen, med fokus på att brukarnas individuella behov har tagits i beaktande.

Utifrån resultatet av granskningen rekommenderas vård- och omsorgsnämnden att:

1. Säkerställa att det finns strukturerade och långsiktiga insatser för att upptäcka och motverka ofrivillig ensamhet bland äldre.
2. Tillse att det finns systematiska arbetssätt för att säkerställa att samtliga har en aktuell genomförandeplan.
3. Arbeta fram tillvägagångssätt som garanterar att gällande genomförandeplaner efterlevs i praktiken.
4. Se till att det finns tydliga rutiner för med vilken regelbundenhet beslut och genomförandeplaner ska följas upp.
5. Utveckla former för uppföljning och utvärdering av insatser utifrån kraven i den nya socialtjänstlagen, särskilt avseende vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Revisorerna har överlämnat revisionsrapporten till vård- och omsorgsnämnden för yttrande. I yttrandet ombeds nämnden att svara på vilka åtgärder nämnden avser att genomföra utifrån resultatet av den genomförda granskningen.

Svaret ska revisorerna tillhanda senast den 9 april 2026.

Beredning

Vård- och omsorgsförvaltningen har i skrivelse den 2 mars 2026 lämnat följande yttrande:

Förvaltningen har tagit del av rekommendationerna och avser att vidta åtgärder för att de genomförs.

2026-03-10

Avseende punkt 1 pågår aktiviteter, samtidigt som ytterligare insatser planeras med utgångspunkt i nämndens politiska inriktning och socialtjänstlagens intentioner om förebyggande och hälsofrämjande arbete. Åtgärderna beskrivs nedan.

- Enheten för förebyggande arbetar sedan 2025 enligt KUBINOL-modellen (Kunskapsbaserad utveckling av insatser för att uppnå önskad nytta och skapa organisatoriskt lärande) för att säkerställa strukturerade, kunskapsbaserade och erfarenhetsbaserade insatser som upptäcker och motverkar ofrivillig ensamhet.
- Som en del av det förebyggande arbetet skickas årligen ett brev till invånare som fyller 80 år med inbjudan till informationsmöte. Från och med 2026 skickas inbjudan istället till invånare som fyller 75 år för att nå personer tidigare. Nytt är också att mottagarna erbjuds delta i fokusgrupper om hälsa, socialt liv och intressen, för öka delaktighet, motverka ensamhet och få kunskap om behov som gör det möjligt att bättre anpassa verksamhetens insatser och aktiviteter.
- Under 2026 införs en förvaltningsövergripande ombudsmodell med bland annat förebyggande ombud som ska arbeta aktivt för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre.
- Vidare pågår arbete med att skyndsamt etablera en ny träffpunkt i centrala Alingsås som ersättning för den nedlagda träffpunkten i Brunnsgården, samtidigt som lokalförsörjningen för träffpunkterna utreds, vilket är viktigt för att motverka ensamhet och skapa sociala mötesplatser.

Avseende punkterna 2–4 pågår flera åtgärder, bland annat införandet av ett nytt planeringssystem och en rutin för uppföljning enligt IBIC (Individens behov i centrum), vilka beräknas vara färdigställda under året. Befintliga uppdragsbeskrivningar förtydligas och nya arbetssätt implementeras inom både hemtjänst och boende för äldre. Vidare genomförs övergripande förbättringar inom ramen för förvaltningens handlingsplan för systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete. En genomgång av åtgärderna ges nedan.

- Arbetet med den årliga dokumentationsgranskningen fortsätter och förväntas utvecklas i takt med ökad erfarenhet. Dessutom kommer avdelning hemtjänst och äldreboende att följa upp att alla har en aktuell genomförandeplan i avdelningarnas egenkontrollplan under 2026.
- Rutin för att säkerställa uppföljning enligt IBIC beräknas vara klar våren 2026 och implementeras under året inom ramen för ombudsmodellen, samtidigt som breddinförandet av det nya planeringssystemet Plan Act startar i hemtjänsten i februari och successivt införs under 2026 även på äldreboenden.
- Den förvaltningsövergripande ombudsmodellen stärker även kvaliteten i arbetet med social dokumentation och genomförandeplaner genom att dokumentationsombud stödjer uppföljningen, säkerställer ökad följsamhet till riktlinjer och bidrar till kompetensutveckling.
- För att ytterligare tydliggöra ansvar och arbetsuppgifter avseende genomförandeplaner förtydligas uppdraget i specialistundersköterskans och undersköterskans uppdragsbeskrivningar, och rutinen för fast omsorgskontakt kompletteras med regelbunden uppföljning samt vid varje beslut om revidering.

2026-03-10

- Avdelning äldreboende har sedan hösten 2025 infört ett strukturerat arbetssätt för god och säker vård. Modellen säkerställer att den enskildes behov följs upp dygnet runt genom strukturerade rapporter och att varje undersköterska ansvarar för ett begränsat antal brukare per arbetspass, vilket stärker kontinuitet och kvalitet. Arbetet utgår från genomförandeplanen och stöds av löpande utbildning samt uppföljning av riktlinjer och rutiner via utbildningssköterska.
- Avdelning hemtjänst inför under 2026 ett nytt arbetssätt med mindre arbetsgrupper kring varje brukare, där en första och en andre fast omsorgskontakt utses för att säkerställa kontinuitet i omvårdnad och dokumentation.
- Myndighetsenheten har reviderat sina rutiner för att säkerställa hur uppföljning av beviljade insatser ska genomföras och rutinerna är nu beslutade. Från och med 2026 skrivs arbetet enligt rutinerna in som individuellt mål i varje medarbetares medarbetaröverenskommelse och följs upp regelbundet av förste socialsekreterare samt två gånger per år av chef. En verksamhetsplan har också tagits fram för enheten för att tydliggöra mål och arbetssätt och stärka kvalitetsstyrningen.
- Från och med 2026 inför förvaltningen analysmöten på alla nivåer för en systematisk uppföljning av avvikelser, synpunkter, egenkontroller och andra kvalitetsrelaterade resultat. Ett strukturerat och systematiskt arbetssätt för kvalitetsuppföljning bidrar till tydligt ansvar, identifierade förbättringsområden och att brister i verksamheten åtgärdas.
- Parallellt med införande av analysmöten har ett utbildningsmaterial för introduktion i systematiskt kvalitetsarbete tagits fram. Genom att förbättra introduktionen i det systematiska kvalitetsarbetet säkerställs att chefer och medarbetare förstår processen och har rätt kompetens för att bidra till kontinuerlig uppföljning och utveckling av verksamhetens kvalitet.

Uppföljning och analys av arbetet med åtgärderna sker inom förvaltningens systematiska kvalitetsarbete och redovisas i nämndens kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse.

När det gäller punkt 5 deltar förvaltningen i olika kompetensutvecklande insatser som förväntas stödja omställningsarbetet i enlighet med den nya socialtjänstlagen, samt bidra till utvecklingen av nya metoder för uppföljning och utvärdering. Därtill förbättrar dessa insatser förutsättningarna för det redan pågående arbetet med översyn av myndighetsbeslut och målgruppsanalyser inom ramen för nämndens genomlysning. Åtgärderna beskrivs nedan.

- Alingsås kommun deltar i Lärprocess Framtidens socialtjänst 2026–2028, ett nationellt koncept från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) som genomförs regionalt via regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS). Syftet är att utveckla en mer förbyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad verksamhet i linje med nya socialtjänstlagen samt stärka formerna för systematisk uppföljning. Arbetet sker genom lärträffar, konferenser och eget förändringsarbete på hemmaplan under perioden 2026–2028.
- Under 2026 deltar förvaltningens utvecklingsledare äldreomsorg och funktionshinder i Göteborgsregionens kurs för att stärka kommunens kapacitet inom individbaserad systematisk uppföljning (ISU). Planeringssamordnare för nya socialtjänstlagen kommer att vara övergripande samordningsansvarig för arbetssättet, samtidigt som

2026-03-10

utvecklingsledarna kommer att ha rollen som specialist inom ramen för ombudsmodellen. Utbildningen syftar till att utveckla kommunens förmåga att arbeta strukturerat med ISU, i linje med den nya socialtjänstlagens krav på vetenskap och beprövad erfarenhet. ISU möjliggör systematisk uppföljning av insatser på individnivå och bidrar till analys, samt utveckling av arbetssätt som leder till bättre kvalitet för brukare.

- Under våren 2026 implementerar förvaltningen Combine Insights. I februari genomgår samtliga chefer och stödfunktioner med ansvar för uppföljning och statistik en utbildning i systemet. Systemet ger tillgång till strukturerad uppföljningsdata som möjliggör systematisk analys, utvärdering av insatsernas effekt och kostnadseffektivitet. Det stärker förvaltningens förutsättningar att uppfylla kraven i nya socialtjänstlagen och ger förutsättningar att driva långsiktigt kvalitets-, förbättrings- och förändringsarbetet.
- Vidare genomförs en satsning för att stärka förvaltningens chefer i att leda jämställt och inkluderande. I mars 2026 kommer samtliga chefer att delta i en heldagsutbildning i jämställt ledarskap med tydlig koppling till praktisk implementering i verksamheten.

Uppföljningen av hur arbetet utvecklas med att ställa om i linje med nya socialtjänstlagen kommer att ske till nämnden genom att förvaltningsövergripande samordnare löpande informerar nämnden vid varje sammanträde.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande Eva-Lotta Pamp (M) föreslår att förvaltningens yttrande antas som svar till kommunens revisorer med följande redaktionella ändring:

- Orden "förebyggande ombud" i punkten "Under 2026 införs en förvaltningsövergripande ombudsmodell med bland annat förebyggande ombud som ska arbeta aktivt för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre" ändras till "förebyggandeombud".

Ordförande frågar om arbetsutskottet kan enas om detta och finner det bifallet.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut i vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden antar förvaltningens yttrande som svar till kommunens revisorer med den redaktionella ändringen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Vård- och omsorgsnämndens yttrande över revisionsrapport granskning av äldreomsorg

2026-03-10

- Rapport - granskning av äldreomsorg utifrån ett brukarperspektiv